55ste Jaargang Zaterdag 22 Februari 1936 No 8

DE FABRIEKSBODE

WEEKBLAD VOOR HET PERSONEEL VAN DE
N.V. Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek, N.V. „Het Agnetapark" en N.V. Van Markens Drukkerij-Vennootschap, te Delft.
Opgericht door J. C. VAN MARKEN.

De Fabriek voor Allen. Allen voor de Fabriek.

Eendracht maakt macht. Door den Arbeid — Aan den Arbeid.

Olympia-Sparta Bal-Masqué.

Ruim halfacht!

De zaal van de Tent, keurig versierd, ligt nog rustig wachtend op den bonten inhoud, die rijkelijk lang wegblijft; te lang voor de vrij talrijke toeschouwers, die op de „tribune" in de koffiekamer, op het balcon en op het tooneel ongeduldig de laatkomers tegemoetzien.

De „schutterij" doet inmiddels haar best het wachten wat te bekorten, het pirament in den hoek slaapt echter nog en ook de sigaren op de jurytafel vinden nog geen aftrek.

Maar dan..... dan komt het toch. Eerst met flinke tusschenpoozen, zoodat het publiek door applaudiseeren gelegenheid heeft zijn waardeering voor de costuums te uiten, maar heel spoedig is daarvoor geen tijd meer. In een lange rij dalen de gecostumeerden de trapjes van het tooneel af om op te lossen in de bonte mengeling van kleurenpracht, die groote aantrekkelijkheid van zoo'n balmasqué.

Het orgel ontwaakt zuchtend en steunend uit zijn rust, op de tafel is het aantal sigaren met drie verminderd. Intusschen is er al aardig stemming gekomen. Een lachend kozakkenpaar blijkt, gezien de levendige conversatie met een Indisch paar, het Javaansch goed machtig. Een viertal lieftallige dansmeisjes heeft niet de minste vrees voor vijf stevige cowboys, die een oogje in het zeil houden ten opzichte van drie tot de tanden gewapende Abessijnen, die het, behalve op de dames-band, ook op den inhoud van Annemie's mandje voorzien hebben. Veel wordt er geschoten, maar het loopt blijkbaar nogal zonder verwondingen af, de verbandtrommels van de beide Roode Kruis-vertegenwoordigers behoeven tenminste niet geopend te worden. Achteraan ligt een zwarte kat op de loer, maar de pittige witte muizen laten zich niet vangen.

Sonja Henie maakt een praatje met een tamboermajoor, die haar waarschuwt voor een flink stel Hollandsche matrozen. De schoone Beiersche doet heel ongedwongen tegen een stel lugubere Apachen, die tenslotte hun aandacht naar de vroolijke Schotsche doen uitgaan. Nederlandsch fabrikaat geniet de belangstelling van een lief kamerkatje, hetgeen „de witte" blijkbaar niet goed hebben kan. Hij voert haar tenminste spoedig naar een ander deel van de zaal, waar Pierrot en Pierrette

met de gitaar een goeden kennis vinden in den Cubaan.

Waarom echter nog meer verklappen? Het is zôô al mooi genoeg. Er is bovendien met 190 gecostumeerden geen beginnen aan.

Er was jolijt, er bleef jolijt; ieder amuseerde zich op zijn manier, alleen de arme jury piekerde zich tot half twaalf suf hoe de prijzen toe te kennen. Dank zij gewaardeerde adviezen van de dames Boogaard en Verkennis, die echter niet mee mochten stemmen bij de beslissing, kwamen tenslotte de volgende gelukkigen uit „de bus".

Dames: origineelste, de Schotsche; mooiste, de Beiersche; leukste, het kamer-katje.

Heeren: origineelste, Nederlandsch Fabrikaat; mooiste, Cubaan; leukste, de Witte.

Groepen: origineelste, twee muizen en poes; mooiste, vier dansmeisjes.

Paren: origineelste, Javaansch paar; mooiste, Pierrot en Pierrette met gitaar.

De heer Verkennis reikte na een enthousiast toespraakje de prijzen uit; de Sparta-voorzitter dankte allen, inzonderheid de jury, die hadden meegewerkt om dit feest te doen slagen en daarna bleef men nog eenige uren ongedwongen, zeker wetend geen jury-oogen meer op zich gericht te zien, bij elkaar.

Dat was allemaal prachtig geregeld „Olympia" en „Sparta"! d. C.

Bij „Delftsch Blauw".

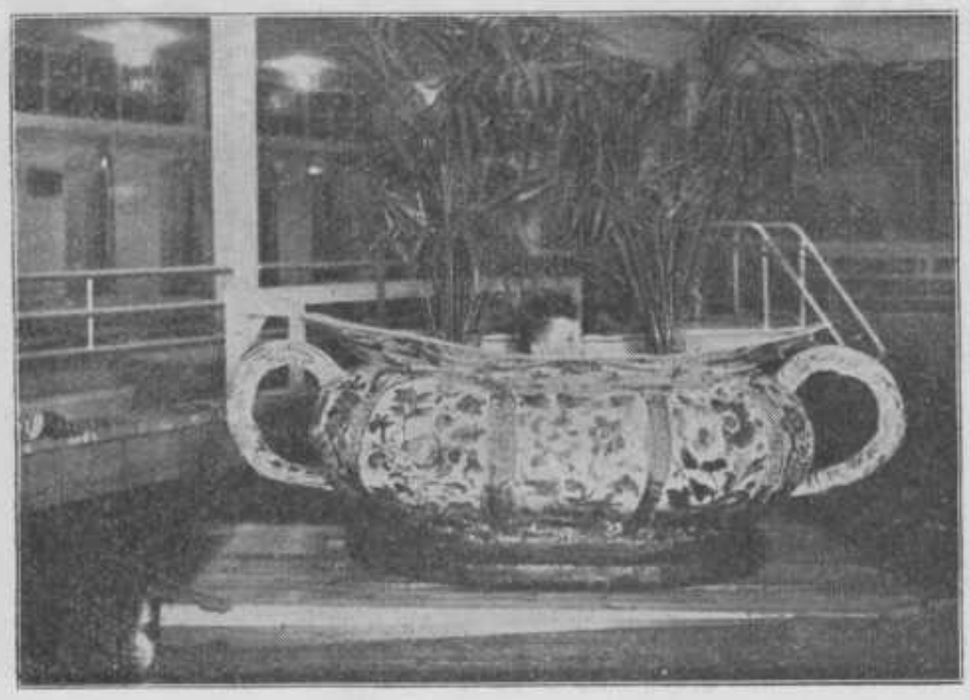
Het is niet als reclame voor de Delftsche Reddings Brigade dat hieronder is afgebeeld de zevenvoudig vergroote bloembak waarmede op de opening van het Delftsch Sportfondsenbad hulde aan den Raad van Beheer werd betuigd. In de diverse dagbladen heeft over de plechtigheid zelve genoeg gestaan, zoodat wij daar niet op behoeven terug te komen.

Maar waar zoo dikwijls in tentoonstellingen, cursussen en verslagen ook in de Fabrieksbode de aandacht gevestigd wordt op huisvlijt, zou ik u willen verzoeken allereerst dit staaltje van huisvlijt te willen bekijken.

Op een zekeren dag kwam iemand met het plan bij het bestuur om voor de aanstaande opening van het Sportfondsenbad eens iets leuks te verzinnen, iets specifieks Delftsch, bijvoorbeeld een Delftsche vaas of een Delftsche bloemenbak of jardinière.

Een reuze-idee, maar, zooals het met zooveel reuze-ideeën gaat, heel gemakkelijk verzonnen, maar zeer moeilijk uit te voeren. Maar waar er zeven menschen samen zijn, zou het wel vreemd wezen, als daar niet een bij is, die handig en practisch iets aan kan pakken en uitvoeren.

Zoo ook bij ons. Eerst werd bij een van de vrienden een echte jardinière opgeduikeld, gemeten, bekeken, geteekend. Daarna werd een model gemaakt, op ware grootte, om daaraan te probeeren op welke wijze en uit welk materiaal het groote stuk vervaardigd moest worden. Want nu pas zagen wij hoe ingewikkeld van vormen eigenlijk zulk een jardinière is: met krommingen en golvingen, met inhouden en toegeven van lijnen, met bochten en bochtjes, die juist dat mooie, vloeiende aan de welvingen geven.

Van bordpapier en triplex werd dus het model vervaardigd en gelukkig alweer, dat onze handige vriend van allerlei technische dingen kon berekenen, waterverplaatsing, hoeken voor „dompen" en wat er allemaal bij te pas kan komen.

Het kind dat in de groote vorm zou verborgen worden, en dat op het juiste oogenblik te voorschijn zou komen, moest ook gewogen en gemeten worden, zittend, op de hurken en in allerlei houdingen.

Maar onze technicus zag er toch niet tegen op, het zou „allegaar voor elkaar komen", alleen, waar kon dat ding, dat haast twee meter groot zou worden, zoolang worden gehuisvest. Bij hem zelf was vanwege de kinderen, die ook al technisch interesse toonden, maar nog niet de handigheid van den vader bezitten, geen plaats. Bovendien maakte een armkwetsuur de zaak ook al niet eenvoudiger.

Onze technicus echter was in het gelukkige bezit van familie en vrienden, die zich ook voor de kwestie interesseerden: niet alleen, dat de man des huizes medehielp met passen en meten en zagen en ronden, maar de vrouw stond haar ruime keuken af, zoodat de mannen daar rustig hun gang konden gaan, rommel maken, lange en late beschouwingen houden incluis. Want het zat niet mee, zooals men zegt. Het materiaal, dat voor het kleine model te ronden heel geschikt was, bleek voor het groote formaat niet te voldoen. Uit smalle reepjes karton, dakpansgewijze op elkaar gebracht, moest ronding na ronding, binnenbocht na buitenbocht gevormd worden, nat gemaakt, gedroogd, getrokken. De ooren bleken nog het moeilijkst te zijn, maar eindelijk waren die ook gereed. Toen alles overtrokken en beplakt. En weer was er een goede vriend, die ook weer belangloos hielp, een „echte" schilder van de Porceleyne Fles, die in den fabelachtig korten tijd van vijf uur het geheel omtooverde in een „droom" van een bloemenbak.

Toen was de jardinière dus klaar, maar nu het vervoer. Iemand anders had weer groote lakens te leen, een ander weer gaf een kar om het zaakje te vervoeren; in het bad werden de drijvers, een bak als een omgekeerde lade, waar binnenin twee autobanden werden bevestigd, aangebracht. Voor hun ploegendienst en na hun werk stonden een paar helpers weer klaar om iets te geven van hun rusttijd voor den „Bak van de Brigade".

Daar dreef hij dan eindelijk en de generale repetitie nam een aanvang. Met hulpvaardige handen werd de passagier ingeladen, de palmen klem gezet en de bak naar het midden gesjord, heel voorzichtig, heel vlak om niet de verf nat te maken.

Was dit op de generale repetitie al een aardig gezicht, toen de kleine kerel als een kikker eruit dook, des te meer was het een verrassing op den eigenlijken middag, daar niemand had gemerkt dat de passagier er in geholpen was, wijl aller aandacht op het openschuiven van het dak was gericht.

Alles liep vlot van stapel, en de Delftsche Reddings Brigade heeft er eer mee ingelegd.

Waarmee? Met een beschilderde kartonnen bak? Was het dat alleen wat daar voor ons kwam? Was het niet veel eer het werk van een paar menschen, die niet alleen rijk waren in technisch weten, maar die ook rijk waren in zulke vrienden, die zonder belooning medewerkten wat ze konden, met ijver, met toewijding, met opoffering van vrijen tijd, met moeite en met last, die allen mede gewerkt hebben in samenhoorigheidsgevoel, waar men o zoo lang over praten kan, maar dikwijls in de practijk zoo ver te zoeken is.

Gelukkig de mensch, die zooveel kan, gelukkig de menschen, die zooveel hebben gewild en volbracht, gelukkig de vereeniging voor welke zulke menschen zich willen inspannen, onder en buiten hare leden.

Alweer een amateuristisch- z.g. heeren-circus.

Eigenaardig.

Nauwelijks heeft het Scholierencircus in het Gooi, 'n H.B.S.'ers opzet, zijn tenten voor den winterslaap opgerold, nauwelijks heb ik mijn — ik dacht: laatste — circuslezing per Phohi uitgemicrofoneerd, nauwelijks is ons Delftsche circus Rausch met zijn hoog-zinnebeeldige maar onbegrijpelijke winkelhaak-in-het-dure-zeil bekomen van zijn roes of daar krijg ik alwéér een uitnoodiging eens te komen naar..... een circus. 'n Amateurscircus, Vondelstraat 140, Amsterdam.

Met een zekere vooringenomenheid ging ik erheen, want u begrijpt zoo wel, dat als je als professional een tijdlang hebt meegeloopen en daarbij alle ellende meemaakte van den onwinbaren oorlog Circus-tegen-Circus, dat als je alle intreurige varianten hebt gezien op „in Napels hongerende leeuwen", terstond de verontwaardigde vraag in je keel trilt: „Máár, amateurs!... beste menschjes, als je nu tòch circusje wil spelen en daar geld en tijd voor over hebt..... wáárom associeer je je dan niet met een bestaande kwijnende èchte zaak. Je zou veel goeds doen en er meer voldoening van krijgen dan van het geklap van je buren en tantes, die je op die manier bedanken voor je vrijkaartje?"

Bovendien, wat hebben wij bij Hagenbeck, Torregrossa, Sarrasani niet onder elkaar gelachen als een dilettant zou optreden, wat vooral in Italië met zijn beruchte „serati di onore" voor liefdadige doeleinden (anders kwam er heelemaal niemand) maar al te vaak moest worden toegestaan... Wat ging er een lachgebrul op, eerst als de mijnheer of juffrouw trillend van zaagselkoorts vlak voor het „binnengaan" hun karwatsje hadden verloren en later — daarna — als de heele tentzaal slapjes applaudiseerde maar één hoek daverend..... (n.l. waar de familie zat). Als ik er nog aan terugdenk! En daar dacht ik aan terug op weg naar het door sportlievende handelsmenschen opgerichte „Kavaljos" toen een jochie mij den weg vroeg naar circus „Kovacs Lajos", waardoor ik ineens begreep hoe populair dit saloncircusje al geworden was, dat breeduit zijn ontvangsten aan liefdadige instellingen zal afstaan en al vast maar begon met op de generale repetitie de omwoners van den Overtoom te inviteeren als vergoedinkje voor de eventueele late klanken, die uit het circus zouden kunnen opkomen in kinderen bedtijd. Mijn tegenzin was echter terstond gesmolten bij het zien van het schitterende tuig, leerwerk, enz.; daar gaat een oud-vakmanshart van open! Mooi Gentsch handwerk, àf. Het was misschien — want alles blijkt modern te zijn opgevat — even moderner geweest de paarden wat „naakter" voor te brengen: het Londensche circusseizoen van Bertram Mills, gesloten op 25 Januari, welke chique onderneming geldt voor toonaangevend, had van het jaar de mode gelanceerd van: minder pluimen en tierelantijntjes, wat ook beter stond. 'n Goed paardenlijf wordt afbreuk gedaan door al dien opmaak, 'n slecht wordt er natuurlijk door bijgeschminkt, om het zoo eens te zeggen.

Van binnen: — de industriëel, van wien het idee is uitgegaan is er met zijn architecten in geslaagd het m.i. chicste en intiemste prieelcircus van Europa te bouwen! In dezen kleinen tweemaster met een capaciteit van 250 toeschouwers, is b.v. gebroken met den sleurkleur rood-met-goud; het geheel is met gradin (zittribune) en de rondom de manége loopende pisteband gehouden in blauw en wit met zilverglans. Hoewel men hier zit in een heusch chapiteau (tentkoepel) neigt het optreksel naar het verwarmde vastgebouw. Inplaats van de klassieke modderpoel tusschen tent, stal en woonwagens bij een normaal circus, is Kavaljos ook achter de schermen goed verzorgd. Zeer zeker, toegegeven: het is nieuw en het is liefhebberij en het kon en kan ook op den duur wel eens anders worden, maar wat bouwwijze betreft — die blijft. Blijven doen de ruime gangen naar de kleed- en badkamers, blijven doen ook de prettige schilderijen met circusmomenten, die de promotor even per K.L.M. uit Parijs haalde ('n raak trekje dat het tempo van dit gezelschap teekent). Nergens heeft trouwens de directie kosten gespaard vermoedelijk niet zoozeer om, als elders, „aan de wenschen van het geachte publiek tegemoet te komen" dan wel om een eigen wensch in vervulling te zien gaan. De eigenaar leeft zich uit in de zaak, de doode en de levende, want het paardenmateriaal is schitterend. Immers Kavaljos is, zooals in den naam („caballos", maar dan op z'n Hollandsch) ligt opgesloten, zuiver het voornamere peerdenspul van weleer zonder roofdierenkooi, zonder indische nummers, sensatie-uitvoeringen of luchtacrobatiek, toen een vorige generatie nog verstand had en dus ook nog genoot van paardennummers; dat was in de dagen toen het eerste circus, dat volop met electrisch licht ging werken, een bedrijfstechnische revolutie teweeg bracht.

Over verlichting gesproken: ook hierin spant Kavaljos de kroon. 't Zou te ver voeren en ons noodeloos afhouden van de programbespreking om u te vertellen van de koplampen en schijnwerpers met sterretjeseffecten, maar neemt u maar aan, dat ook daarin best voorzien is; een nevengedachte is deze òf er met die zware of niet te zeggen lompe dingen gereisd kan worden. En een waar circus moet r e i z e n; het opbreken en verder trekken is de aantrekkingskracht van het circusleven — een stilstaand circus is een auto zonder motor, een fiets zonder ketting. En hoe precieus en precies men het programsapparaat wil maken, het moet tevens een transportabel apparaat blijven! Bij een amateursopzet is dat tenslotte bijzaak, alhoewel... „amateurs (?)... beter ware half-amateurs of semi-dilettant, dit niet omdat de eene 50 % zou bestaan uit vaklieden en de andere 50 % uit particulieren, dàt geenszins, doch omdat de meesten, die hier belangloos hun krachten en tijd geven, al eens eerder zijn uitgekomen, b.v. op concours hippiques.

Prettig is de persoon van den oprichter, uitvinder, directeur, financier, régisseur, impressario, „gangmaker", die spreekt van „wij met zijn allen", geen namen in het programma afdrukt—hetgeen wij hier dan ook maar niet zullen doen om zijn wensch te eerbiedigen — en in tegenstelling met zooveel beroepscircusmanagers niet vaker of langer dan zijn „personeel" staat in de, in zijn, manége, terwijl men niettemin zijn smaak en wil overal in voelt. Niet alleen is dit artistengezelschap gerecruteerd onder sportvrienden uit eigen, goed gesitueerde kringen, doch ook daar waar een deskundige hand gewenscht was voor b.v. vakkundige verzorging der edele dieren en bovenal erin-blijvende-dressuur (want een amateur verknoeit vaak het er vroeger eens door een insider in vastgeleerde repertoire), is gezocht naar nationale krachten. Zoo zien wij dan den 20-jarigen Tully Carré, kleinzoontje van onzen vroegeren grooten Oscar Carré. Verder zekere Van Oss, die, ook al is hij minder Nederdietsch dan kosmopoliet, krachtens zijn naam van dezen bodem stamt; een oude Zigeuner, doorkneed in het vak, een van kindsbeen-af-reizende, iemand die evengoed een paard afdresseert voor de renbaan als een salto draait of een clownsentrée in elkaar zet, daarenboven zóó uit het oermilieu van het antieke artistendom stamt, dat hij nog de uitgestorven komediantentaal kent, het z.g. Zinti, die voertaal van hen, die langs den weg wonen, waarin „maro" beteekent èn brood èn ook geld, een logische, primitieve gelijk- en gelijkwaardigheid voor de Zigeunermentaliteit, die alle aardsche slijk maar beschouwt als gereedschap om hem aan brood te helpen, zoodat het voor de hand liggend combinatiewoord ontstond immers: muntstukken = volle maag.

Misschien juist omdat het hier een particulier circus is, dat niet vast zit aan standaardprogramma's en vakprincipes, biedt het programma onverwachte, aardige vondsten. Sommige kleinigheden zou men

bij een circus-„firma" niet zien: zoo komen er ook nà komische nummers clowns en Augusten binnen, terwijl dit volgens rechtgeaarde regie een schoonheidsfout in het programma zou zijn, daar alle clownerie met zijn jijbakken en oorvijgen alleen dient als bladvulling tusschen twee zware nummers of als verademing na een sensatienummer.

Leuk is de bokkende ezel — oud als de weg naar het belastingkantoor, maar elken keer versch omdat er steeds weer andere ezels of muildieren voor genomen worden en omdat er steeds weer andere heeren-uit-het-publiek ergo opgeschoten jongens op af komen, die—eenmaal onder het felle manégelicht — naast den ezel met zijn nijdig-plat liggende ooren anders over het laffe dier gaan oordeelen. Er was nàtùùrlijk weer een manége-August, die een hanenei legde zoo groot als een struisvogelei, waar een struis wel twee keer over zou denken en er was nàtùùrlijk weer een meneer, die heel-heel goed hoogeschool reed, maar waar 80 % de finesse niet van begrijpt. Men ziet het aan de oogen der toeschouwers, die onderwijl gaan kennismaken met het gebouw en nu pas (onder dit prachtige vervelende nummer) zien, dat het een circus is met drie deuren inplaats van twee zooals bij het Duitsche importcircus, waaraan zij tot dusver gewoon waren, met zijn voor- en achterafsluiting. Goed, zoowel voor den insider, die het begrip paard kent, als voor den leek, die oogenvoedsel zoekt, is het klein en groot motief van de pony met het grootformaat paard; als een paardachtige muis kruipt dat kleine ding al dravend onder zijn grooten broer. De leider, een bekend heeren-rijder, heeft door veelvuldig circusbezoek kijk op „verkoopen": aan zijn gezicht ziet men niet hoe moeilijk het is, het is als speelt hij met zijn dieren, die als het ware geen uitgestippelden „arbeid" machinaal afwerken doch zoo'n beetje uitvoeren wat hij op dat moment met zijn zweep aangeeft. Prima.

En dan nog een belangrijk onderdeel vooral voor de supporters van Jamboree en Baden Powell: de leuke knechtjes in het wit, die hier eveneens gratis hun diensten verrichten, zijn padvinders, naar ik meen, z.g. zeepadvinders, die uithoofde van den liefdadigen achtergrond hier graag werken.

Als deze enthousiaste amateurs, bestuur en staf, nu maar zorgen, dat er ook wat bóven de piste verricht wordt, b.v. luchtacrobatiek, koorddansen, rekwerk, kan het programma heel goed worden. Het beste, mannen! Goed zoo, jongens!

G. DE JOSSELIN DE JONG,
auteur van de circusnovelle „Wij Zigeuners".

Ontwikkeling en Ontspanning.

Delftsche Voetbalvereeniging „Delft".

Alle vastgestelde wedstrijden van Zaterdag en Zondag gingen wegens afkeuring der terreinen niet door.

Programma Zaterdag 22 en Zondag 23 Febr. 1936.

Zaterdag, 15 uur, Delft adsp.—D.H.C. b.,
terrein Laan van Altena.

Zondag, 11 uur, Delft 2—H.V.V. 4,
terrein Laan van Altena.

Zondag, 14 uur, Delft 1—Laakkwartier 1,
terrein Laan van Altena.

N.

Vereeniging „Ons Genoegen".

De excursie naar het Planetarium gaat niet door, wegens te weinig deelname.

Door omstandigheden is er nog een tuin vrijgekomen, gelegen op het terrein van de Gistfabriek aan het Agnetapark. Zij, die hiervoor in aanmerking wenschen te komen, kunnen dit opgeven aan S. Hanswijk, Agnetapark 52A.

Inkoop-Commissie.

De Inkoop-Commissie begint vanaf heden haar werkzaamheden. Zij, die hun zaad nog niet besteld hebben, kunnen dit opgeven aan onderstaande commissieleden.

Op den eersten Zaterdag van iedere maand zal een prijslijstje gepubliceerd worden welke planten er in die maand verkrijgbaar zijn voor den laagst mogelijken prijs. Men moet bij het bestellen opgeven wanneer men ze wenscht te ontvangen; ze worden dan stipt op tijd thuis bezorgd à contant. Het eerste prijslijstje verschijnt Zaterdag 7 Maart aanstaande.

Zoodra de ledenlijst klaar is, zullen de leden een der commissieleden op bezoek krijgen ter bespreking van gezamenlijken inkoop van zaden voor het volgend jaar. Deze gezamenlijke inkoop geeft een voordeel van 20 à 30 %.

Wij twijfelen er dan ook niet aan of alle leden zullen hun zaad gaan betrekken van de Inkoop-Commissie, welke bestaat uit de heeren: R. de Boer, A. C. Bruijnse, S. Hanswijk, Secretaris, Agnetapark 52A, J. W. Lieffering, H. Nieuwenhuis en C. M. Poot.

Het Bestuur.

Mannenkoor der Delftsche Nijverheid.

Onderafdeeling Kinderkoor.

ZATERDAG 22 FEBRUARI a.s. uitvoering van

OPERETTE „GOUDSTERRETJE"

in vier bedrijven, in de Tent, Agnetapark.

Muziek van Jac. Bonset. Oorspronkelijke tekst van mevrouw N. C. Hopman—Kwast. Het geheel staat onder leiding van den heer Kriek.

Regie de heer J. van Beek.

Opening der zaal 19 uur. Aanvang 20 uur precies.

Prijzen der plaatsen 50 cent, belasting inbegrepen.

Bal na, onder leiding van den heer A. van Berkel.

Het ballet van deze Operette is verzorgd door den Delftschen dansleeraar den heer W. de Kraaij.

Algemeene Berichten.

Geboren: 11 Februari 1936, Anna Cornelia, dochter van J. W. Schinkelshoek en B. M. Snel. — 15 Februari 1936, Karel Petrus, zoon van L. A. van der Drift en G. van Duijn.

Getrouwd: 21 Februari 1936, P. Domselaar, zoon van Chr. Domselaar, en G. W. van Oosten, dochter van H. van Oosten, gepensionneerde.

Apotheken.

Doorloopend geopend.

van 22 Febr. 1936, 22 uur, tot 29 Febr. 1936, 22 uur

Firma Hanssen & Nijdam, Burgwal 5.
Firma J. A. Straman, Wijnhaven 22.
„Hof van Delft" Apotheek, Van Hallstraat 12.